



23.02x27.57	1/3	20 עמוד	מוסף - גלובס	06/12/2024	92382758-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינון - 80790					

השקענו 1.5 מיליארד שקל בפרויקטים של המלחמה, אבל שיהיה ברור שאנחנו לא צ'ק פתוח

← "יש כרבע מיליון דונם בצפון שנשרפו", אומרת יו"רית קרן קיימת לישראל (קק"ל) יפעת עובדיה-לוסקי. "יש גם שטחי יער בדרום שאנחנו צריכים לטפל בהם. מעבר לשריפות, במהלך המלחמה כל שטחי היערות שלנו הפכו להיות שטחי כינוס של צה"ל, ומן הסתם טנקים ורכבים כבדים גם פוגעים בשטחי היער".

להערכתה, שיקום היערות ייקח כמה שנים טובות, ובקק"ל מקצים "סדר גודל של 100 מיליון שקל בתקציב מיוחד". אבל כשהיא מביטה באתגרי השיקום היא גם רואה כיצד הארגון שבראשו היא עומדת יכול להיות חלק מהשיקום הכללי של הצפון. "בדרום זה כבר קורה", היא מספרת.

"השנה האחרונה הרגישה כמו חמש שנים מבחינת העשייה שלנו", אומרת עובדיה-לוסקי, שמסכמת שנתיים כאישה הראשונה בתפקיד, אשר במשך 121 שנים כיהנו בו גברים בלבד. בראיון היא מסבירה עד כמה, וגם מדוע, קק"ל חרגה מאז 7 באוקטובר מתחומי הפעילות המסורתיות שלה.

"בשנה האחרונה השקענו כ-1.5 מיליארד שקל בפרויקטים שקשורים למלחמה. כינסנו את ההנהלה כבר ביום שבת והחלטנו בשלב הראשון להעביר לתשע הרשויות סביב העוטף מיליון שקל כל אחת כדי שיוכלו להתמודד עם האתגר הביטחוני או עם פינוי. במקביל פינונו מפונים במקומות שהמדינה עוד לא הייתה בהם לגמרי. באותו השבוע גם קיבלנו החלטות לגבי תמיכה בכיתות כוננות. קק"ל מעולם לא תמכה בדברים ביטחוניים, חוץ מנטיעות ביטחוניות סביב יישובים, אבל פתאום ראינו שיש צורך לתמוך בהצטיידות של כיתות כוננות, בהתחלה בעוטף ואחר כך גם בצפון".

קק"ל נוסדה ב-1901 ומאז משמשת כ"זרוע הביצועית של הצינונות", כפי שהארגון מכנה את עצמו. היא רכשה בשם העם היהודי כ-2.6 מיליון דונם קרקע, הכשירה קרקעות לחקלאות, הקימה יישובים והניחה את היסודות לכינונה של מדינת ישראל. "הפעילות שלנו בתחומים הביטחוניים היום מתחברת למטרת העל של הארגון, להגן על המפעל הצינוני", אומרת עובדיה-לוסקי. "מלבד זאת, הסיוע שנתנו לעיתים עוזר גם למטרות שלנו. למשל, נתנו לכיתות הכוננות תמיכה בהצטיידות בנושא של כיבוי אש."

"גם הסיפור של העתקת קיבוץ כפר עזה לקיבוץ רוחמה, שבנינו שם יישוב חדש בתוך שלושה חודשים, יפעל לטובת המפעל הצינוני בעתיד. תושבי כפר עזה יחזרו לקיבוץ שלהם ואנחנו נראה ברוחמה התיישבות חדשה, חיזוק של הגנב המערבי".

הסיוע של קק"ל כלל בין היתר 300 מיליון שקל לפרויקטים מול מינהלת תקומה לשיקום עוטף עזה (מתוכם כבר מומשו 60 מיליון להערכת כפר עזה לרוחמה), 225 מיליון שקל סיוע לרשויות בצפון וברום, 19 מיליון שקל לצוותי כיבוי אש בצפון, 68 מיליון שקל לכיתות כוננות ביישובים, 21 מיליון שקל לפינוי והארכת 3,000 מפונים בבתי מלון והכשרת 9,400 דונם שטח חקלאי לחקלאי הדרום.

קק"ל גם השקיעה 4 מיליון שקל בשדרוג חניון

"בשנה האחרונה צבענו את הכסף בתחומים שחורגים מליבת העשייה שלנו", אומרת יפעת עובדיה-לוסקי, יו"רית קק"ל, שהסיטה מאז אוקטובר שעבר תקציבים רבים לביטחון, שיקום והנצחה • בראיון היא מסכמת שנתיים כאישה הראשונה בתפקיד, ומספרת על הפוליטיקה הפנימית, היחסים עם האוצר והחזון ליישב מחדש את הפריפריה ◀ אלה לוי-ינריב

לאחר שירותה הצבאי הצטרפה לבית"ר ולהנהגה העולמית של תנועת הנוער, שם קודמה עד לתפקיד עוזרת ראש ההנהגה. במהלך הפעילות בתנועה הכירה את דני דנון, שכינה כיו"ר ההנהגה העולמית. כשדנון מונה לסגן שר הביטחון ובהמשך לשר המדע, הוא משך אותה לתפקיד ראש המטה שלו.

בין לבין עשתה תואר ראשון ושני בתחומי החינוך. "היה לי חלום לעבוד בפריפריה ולהשפיע על אנשים, אז את התארים שלי בחרתי בכיוון של חינוך. למדתי בתואר הראשון היסטוריה וספרות ותואר שני עשיתי במנהל ומדיניות החינוך, ותכננתי ללמד היסטוריה איפשהו במצפה רמון או בצפון", היא נזכרת. אבל תוכניות לחוד ומציאות לחוד. "מהר מאוד דברים התגלגלו לעולם הפוליטי", היא מודה. כשדנון מונה לשגריר ישראל באו"ם עובדיה-לוסקי מונתה למנכ"לית הליכוד העולמי.

רעים (שבניהולה), אתר מסיבת הנוכה, להנצחת הקורבנות, וסללה את "דרך הגיבורות" ככניסה לפארק אופקים. "יומתי את זה בין היתר כי אני אישה שעומדת בראש ארגון ורציתי להנציח את הגבורה שהתפרצה מנשים במלחמה הזאת".

"רציתי חינוך, והתגלגלתי לעולם הפוליטי"

עובדיה-לוסקי (48) נולדה וגדלה בבית ים, בבית שהיא מגדירה כ"צינוני ואוהב ארץ". אביה היה מכונאי רכב ואמה עקרת בית, שסייעה לאביה בעסק. מילדות התעניינה בפוליטיקה. "גדלתי בבית ליכודי, חירות בית"ר. בשיעורי אורחות הייתי התלמידה המרכזית שניהלה שיח נלהב עם המורה. זה יישמע חנוני, אבל כשהתחילו שידורי ערוץ הכנסת הייתי צופה בהם באדיקות. הייתי גם פעילה בתנועת הנוער".



25.57x29.92	2/3	עמוד 21	G גלובס - מוסף	06/12/2024	92382759-5
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

זמן קצר אחר כך החליטה להתמודד לתפקיד בקונגרס הציוני העולמי - שהוקם בזל בתקופת החזון של הרצל להקמת מדינת היהודים ומתכנס עד היום בכל חמש שנים כדי לבחור מועמדים לתפקידים למוסדות הלאומיים במדינה ובעולם. עובדיה לוסקי נבחרה אז לראש המחלקה לעברית ולתרבות בהסדרות הציונית העולמית. "הייתי שם שנתיים ואז נוצרה סיטואציה פוליטית סביב יו"ר קק"ל. חיים כץ היה אמור להתמנות לתפקיד מטעם הליכוד, אבל כשהוקמה הממשלה הוא החליט שהוא הולך לממשלה".

מוסדות הליכוד העולמי בחרו בעובדיה לוסקי לעמוד בראש קק"ל. בנובמבר 2022 היא נכנסה לדירקטוריון ובינואר 2023 נכנסה לתפקיד בפועל, ובדרך עשתה היסטוריה כאישה הראשונה בתפקיד. היום היא מנהלת ארגון עם יותר מאלף עובדים, תקציב של מיליארדי שקלים בשנה ודירקטוריון של 37 איש.

מינויה לווה בטונים צורמים מצד גורמים בליכוד שטענו שמונתה בשל קרבתה לדנון, המכהן כיו"ר הליכוד העולמי. במסגרת המאבק על התפקיד הוגשה אף עתירה לבית הדין של הליכוד העולמי לעכב את מינויה. "ידעתי בתוך תוכי שזו הזדמנות חיים, לעמוד בראש קרן קיימת לישראל, או רעשי הרקע לא נגעו בי. אני רגילה לתהליכים הפוליטיים האלה ואני לא מתרגשת מהם. אני צופה שהם יגיעו גם עכשיו, לקראת הבחירות הבאות בעוד שנה, בקונגרס הציוני העולמי".

התהליכים הפוליטיים הללו מכתימים גם את התדמית של קק"ל לאורך השנים. זה גוף שנתפס כפוליטי, מועדון סגור שדואג בעיקר לאינטרסים של המנגנון. "בקק"ל הבקה תדמית לא מוצדקת של מועדון סגור. התמודדות לתפקיד היא חופשית. המוסדות הלאומיים, בהם קק"ל, הם מראה של מה שקורה בכנסת. אם יש לך נציגות בכנסת של מפלגת העבודה, או יש גם במוסדות הלאומיים. היום יש בתפקידים השונים בקק"ל גם גורמים שהם לא מהליכוד".

ב-2017 קק"ל, לאחר יותר מ-100 שנים שבהן התנהלה ללא פיקוח, הפכה לחברה לתועלת הציבור. "היום אנחנו כפופים למשרד המשפטים ולרשם ההקדשות, ואנחנו נותנים גם דין וחשבון למבקר המדינה כשמתבקש. הכול מאוד מאוד שקוף. באתר שלנו אפשר לראות את כל הפרוטוקולים וכל הדוחות הכספיים. הכול פתוח וגלוי לציבור", מבהירה עובדיה לוסקי.

"עדיף לאזרחים שהכסף

שלנו לא יישאב לגירעון"

נכון לסוף 2023 היו בקופתה של קק"ל כ-4.2 מיליארד שקל במזומן וניירות ערך, בשווי 3.25 מיליארד שקל. נוסף על כך, לקק"ל קרקעות המוערכות בשווי של כ-15.2 מיליארד שקל. ההכנסות ממכירת מקרקעין ב-2023 עמדו על 6.5 מיליארד שקל. ירידה

יפעת עובדיה לוסקי

אישי: 48, נשואה ואם ל-3, גרה בצור הדסה

מקצועי: יו"רית קרן קיימת לישראל, לשעבר ראש המחלקה לעברית ולתרבות בהסדרות הציונית העולמית ומנכ"לית הליכוד העולמי

עוד משהו: כנערה הייתה צופה אדוקה בערוץ הכנסת





25.38x30.56	3/3	עמוד 22	מוסף - גלובס	06/12/2024	92382760-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

"המון אנשים שעברו בשנה האחרונה למרכז הארץ ראו כמה הם מקופחים. זה אתגר להחזיר אותם. לכן אנחנו רוצים לתת להם משהו חדש ביישובים שלהם, לייצר סביבה יותר נעימה"

רגילים לו ולא כולם ימהרו לחזור. המון אנשים שעברו וחוו בשנה האחרונה את מרכז הארץ, ראו כמה הם מקופחים, לצערנו, בתחומים רחבים של בריאות, חינוך ושלל דברים. זה אתגר להחזיר אותם. כאן אנחנו נכנסים לתמונה, גוף כמו קק"ל שאומר רגע, רגע, רגע, יש פה אתגר ציוני שצריך להביא אנשים".

איך עושים את זה בפועל?
 "אנחנו רוצים לתת להם משהו חדש ביישובים שלהם, כטריגר למשך אנשים, ותיקים וחדשים ליישובים בפריפריה. אנחנו רוצים לייצר סביבה שהיא הרבה יותר נעימה. זה לא שיפוץ של איזה מבנה. אנחנו עובדים עכשיו על רעיון לרכוש בניינים בקריית שמונה ובמקומות נוספים לטובת דיור ברהשגה ועל עוד פתרונות יצירתיים."

"האתגר הקהילתי פה הוא עצום. המלחמה הזאת פוררה קהילות שלמות, שהתפרזו לכל מיני מקומות. האתגר הוא גם לחבר את הקהילות מחדש וגם לחזק את ההתיישבות. אני מאמינה שאם אתה מביא אנשים חדשים למקום ותיק, זה מחזק אותו. בחוץ שלי אני גם מקימה הרחבה של יישובים כמו שעשינו ברוחמה. זה אינטרס של המדינה לחזק את ההתיישבות גם ממזרח, באזור הבקעה, וגם ברמת הגולן. אני כל הזמן חושבת על התיישבות ופיתוח הארץ. החוץ שלי זה להיות בשיקום המלא של הדרום והצפון."

כמה כסף תשקיעו בזה?

"אנחנו מקדישים סדר גודל של 230 מיליון שקל ליישובים בדרום ובצפון לטובת השיקום. יש לנו מכרזי קרקע להכשרת קרקעות למגורים, למשל בתי קרקע שנחנך בשנה הקרובה באזורים שנפגעו במלחמה, אזורים פריפריאליים, בשרות, באופקים, במגדל העמק, בבית שאן. בספטמבר העברנו החלטה שנאמדת בסדר גודל של 20 מיליון שקל להשקיע סביב בית החולים פורייה, כדי לאפשר מגורים ביישובים מסביב, בגליל, שיגיעו אליהם רופאים ואנשי מקצוע פרהרפואיים ומכל מקצועות הטיפול. שירותי הבריאות בחסר באזורים הפריפריאליים והאתגר הגדול הוא להביא אנשים טובים לאזורים האלה. אם אנחנו נמשיך בחיזוק היישובים זה יעשה את השינוי הנדרש גם בשירותי הבריאות ובשירותים האחרים שהתושבים בפריפריה יקבלו."

קק"ל מחזיקה היום 13% מקרקעות המדינה. אתם לא יכולים לשווק יותר קרקעות ולסייע למתן את המחירים בשוק הנדל"ן?

"אנחנו לא מנהלים בעצמנו את הקרקעות שלנו. רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) מנהלים אותן עבורנו והם מחליטים מה לשווק. יש לנו השפעה על החלטות הללו, ולכן אנחנו כן מנסים לקדם החלטות במועצת רמ"י שיסייעו לציבור, אבל זה לא רק בידינו. אני חושבת שהפתרון פה הוא באמת רק בייזום של החלטות של דיור בר השגה, או אפילו אם קק"ל תרכוש בעצמה בניינים בפריפריה ותשכיר את זה כדור בר השגה. אנחנו לא קובעי המדיניות. אנחנו יכולים לנסות לרתום את המדינה לזה ומאוד להשפיע, אבל אלה החלטות של רמ"י."



בניין שנפגע בקריית שמונה. "להביא תושבים חדשים"



דני זנו, יו"ר הליכוד העולמי. משך אותה לתפקידים

למשרדי הממשלה יש סדרי עדיפויות משלהם. אנחנו יודעים לתעדף לדברים שבאמת יש בהם צורך מיידי. אנחנו יודעים לעשות דברים בפרק זמן קצר, יודעים להתגמש עם ההחלטות שלנו ולעזור איפה שצריך. ראו את זה במלחמה ביתר שאת אבל גם בשגרה."

מה השימוש הנכון בכסף היום לרעתך?

"צריך לומר קודם שאנחנו לא צ'ק פתוח, שלא תהיה אי-הבנה. אנחנו עושים את הדברים עם הרשויות, בודקים מה הצרכים ויושבים איתם, וזה הולך נקודתית לפרויקטים. למשל, מאגרי מים שזה צורך מאוד מאוד חשוב לחקלאים. יכול להיות שזה לא בראש סדרי העדיפויות של המדינה היום, אז קק"ל יודעת לעשות את זה ועושה את זה איתם. בחדשים האחרונים קק"ל הקצתה כמעט 10,000 רונם של שטחי חקלאות, כדי שהחקלאים שנפגעו בעוטף ובצפון יוכלו לבוא ולעבד קרקע ולא לאבד את הפרנסה."

"האתגר הקהילתי הוא עצום"

כאמור, עובדיה-לוסקי רואה כיצד קק"ל יכולה למלא תפקיד נרחב בשיקום הדרוש לאחר המלחמה. "יש לי חוץ לדרום וגם לצפון, להביא תושבים חדשים שיחזקו את הוותיקים שרק עכשיו מתחילים לחזור לבתים שלהם בדרום ויחזרו בהמשך לצפון."

את מודעת לכך שלא כל התושבים שפוננו יחזרו לבתים שלהם.

"נכון. זה אתגר בכל מיני מקומות. אנשים כבר ראו במהלך השנה האחרונה משהו אחר ממה שהיו

מ 7.7 מיליארד שקל ב-2022.

ערימות הכסף הללו לא נעלמו מעיני האוצר. בריטואל כמעט קבוע, מדי כמה שנים, נדרשים ראשי קק"ל להעביר סכומים ניכרים לניהול ישיר של המדינה דרך משרד האוצר. בסוף 2015 נחתם הסכם להעברת כ-2.2 מיליארד שקל, אך כבר ב-2017 המדינה שבה ודרשה נתח נוסף מההכנסות. המחלוקת היא הסתיימה בחקיקה שחייבה את קק"ל לשלם מס של 7% על פעילותה, אבל זה לא הניב את ההכנסות שהמדינה ציפתה להן ולכן עלתה על השולחן הצעה למסות את קק"ל ב-30% מס ובתשלומים נוספים.

לעובדיה-לוסקי לא הייתה דקת חסר בתפקידה לפני שהאוצר דרש שוב נתח מהעוגה. "רגע אחרי שנכנסתי לתפקיד הגיעו מהאוצר, דפקו על השולחן ואמרו 'גברת, תביאי כסף'. הם דרשו כסף ובמקביל הניחו בפניי טיוטה של חוק למיסוי של 50% של קק"ל בחוק ההסדרים. אנחנו משלמים מס על ההכנסות, אבל הם רצו להגדיל את זה שהכסף פשוט ילך באוטומט למדינה."

"ישבתי איתם וסיכמנו שנעביר 6 מיליארד שקל לאוצר בהסכם שנותן לנו וראות עד 2027 שהמדינה לא תבוא בצעדים דרקוניים נגדנו. נכון שבהפחתת מס הסכום שנעביר יורד ל-4.8 מיליארד, אבל היופי בהסכם הזה הוא שקק"ל בוחרת את תחומי הליבה שלה ומעבירה את הכסף לשם, וגם מבצעת חלק מהדברים. רצינו לוודא שהכספים הולכים לדברים שהם בסדר העדיפות שלנו", היא אומרת. "ההסכם נחתם במאי 2023 ובאוקטובר מצאנו את עצמנו מנתבים את הכספים האלה לצרכים של המלחמה. צבענו את הכסף גם לבריאות וגם לדברים שהם לא בליבת העשייה של קק"ל בשגרה. פתאום מערכת הבריאות נמצאת במצוקה אז אנחנו שם."

אם אתם כל כך רוצים לפעול לטובת הציבור, אז למה אתם לא מעבירים יותר כסף למדינה בתקופה שבה הגירעון כל כך עמוק ומחפשים מקורות תקציביים?

"אנחנו כבר נמצאים מאוד בתמונה לטובת הציבור. התחלנו לקדם החלטות שייטיבו עם משרתי מילואים ועם זוגות צעירים, ויש לנו עוד תוכניות לדיור ברהשגה שאנחנו יכולים ורוצים לעשות עם המדינה. עדיף לאזרחים שהכסף של קק"ל לא יישאב לגירעון ולכל מיני דברים שנמצאים בסדרי העדיפות של הממשלה."

ובכל זאת, במקום שיפילו עוד גזירות על הציבור היו יכולים להטיל את 50% המס על קק"ל ולהביא עוד מיליארדים לקופה הציבורית.

"אני חושבת שדווקא בקונסטלציה שהכסף בשליטתנו הציבור מרוויח ומקבל הרבה יותר. הוא מקבל בדיוק את הדברים שהוא צריך."

"בקק"ל דבקה תדמית לא מוצדקת של מועדון סגור. התמודדות לתפקיד היא חופשית. המוסדות הלאומיים, בהם קק"ל, הם מראה של מה שקורה בכנסת"

